

Enes Ulusoy

23-12-2020

2 minuten

De redder uit de diepzee van degene die kampt met de theodicee

Waarom is er kwaad op de wereld? Er zijn mensen die lijden aan honger, armoede en oorlog. Waarom laat God dit toe? Hoe kan God volmaakt zijn als Hij onrecht en kwaad laat plaatsvinden? Dit korte hoofdstuk tracht een verzadigend antwoord te geven op dit soort kritische vragen.

De woorden kwaad en onrecht zijn relatieve begrippen. Allah ﷻ is transcendent van de schepping. Hij ﷻ heeft geen betrekking op Zijn schepping, maar Hij ﷻ is degene die de schepping heeft geschapen. Kwaadheid of goedheid is niet een intrinsieke eigenschap van de schepping. Het is weer Allah ﷻ die Zijn schepping schaart onder kwaad of goed. Iets is niet kwaad, omdat het van oorsprong kwaad is, maar omdat de Schepper ﷻ ervan dat zo heeft beschreven. Daarom zijn goed en kwaad relatieve eigenschappen die niet op zichzelf staande entiteiten zijn. Het is dus niet zo dat goed of kwaad oorspronkelijk een onlosmakelijk verband heeft met een bepaald schepsel of verschijnsel. Eerlijkheid wordt als iets goeds beschouwd door externe factoren zoals bijvoorbeeld dat het tot diverse voordelen leidt of dat je ervoor beloond wordt op de Dag des Oordeels. Eerlijkheid wordt niet goed genoemd, omdat het van oorsprong goed is. Er zijn namelijk ook gevallen waarin eerlijkheid als iets kwaads beschouwd kan worden, zoals dat een moordenaar vraagt naar het woonadres van zijn vijand die hij wil vermoorden. In zo een geval zal je niet eerlijk zijn om het woonadres van die persoon eerlijk door te vertellen aan de moordenaar. Hetzelfde geldt voor rechtvaardigheid. Wij noemen dit goed, omdat het aan eenieder zijn recht garandeert. Dit is een externe factor en staat los van rechtvaardigheid zelf. Het recht van een mens op iets kon net zo goed geen recht zijn als Allah ﷻ de mens op een andere manier schiep waardoor hij geen behoefte en betrekking meer had aan dat genoemde recht. Dan zou het toekennen ervan ook geen rechtvaardigheid en het ontnemen ervan geen onrecht meer genoemd kunnen worden.

Allah ﷻ is niet verplicht of gedwongen om iets te scheppen of om deze op een bepaalde manier te scheppen. De hele discussie over het punt of Allah ﷻ gebonden is aan het scheppen van goedheid of het niet scheppen van kwaadheid is dus volkomen onnodig, want Hij ﷻ is juist degene die bepaalt wat onder goedheid valt en wat kwaad is. De gehele schepping is ten opzichte van Allah ﷻ aanvankelijk gelijk aan elkaar. Het is bijvoorbeeld mogelijk voor

Allah ﷻ dat Hij ﷻ de weldoener niet beloont, maar juist bestraft en dat Hij ﷻ de boosdoener niet bestraft, maar juist beloont. Dit kan niet tegengesproken worden door te zeggen dat dit ingaat tegen de wijsheid, want ook de wijsheid is iets wat bepaald wordt door Allah ﷻ. Maar wij weten wel dat Allah ﷻ de weldoener zal belonen, omdat Hij ﷻ dat zelf openbaart in de Koran.

Allah ﷻ schiep dus de schepping en scharde elk schepsel of verschijnsel onder kwaad en goed. Wij zouden als mensen nooit kunnen achterhalen welk van deze schepselen of verschijnselen kwaad of goed waren. Dat is ook de reden dat de mens zelf geen moreel kompas heeft zonder de goddelijke instructies in acht te nemen.¹ Als we de goddelijke wetgeving buiten beschouwing laten en bijvoorbeeld beweren dat we louter goed gedrag als norm gaan nemen voor onszelf in dit leven, dan zullen we nooit slagen, want dat zogenoemde goed gedrag zal een grote fiasco worden wegens de volgende feiten: (1) Goed gedrag zonder religie zal afhankelijk zijn van en beïnvloed worden door de omgevingsfactoren en de persoonlijke voorkeuren van de mensen waardoor een arbitrair tot stand gebracht “goed gedrag” zal ontstaan. (2) Het is onmogelijk dat iedereen overtuigd wordt en dat er een unaniem akkoord verkregen wordt in de acceptatie van dat zogenaamde “goed gedrag”, aangezien iedereen eigen belangen en smaken heeft. (3) Dit “goed gedrag” zal niet lang intact blijven, omdat de nieuwe generaties dat zullen verbasteren op basis van nieuwe

¹ Hiervoor zijn talloze voorbeelden te bedenken. Een eeuw terug was homoseksualiteit kwalijk volgens de meerderheid van de Nederlandse samenleving, terwijl het tegenwoordig juist als iets heel normaal wordt beschouwd. Een ander voorbeeld is de kijk op pedofilie. Veel mensen vonden het walgelijk. Deze kijk is tot op heden niet veel veranderd, maar in de toekomst kan het heel normaal worden. De oordelen over zaken zoals roken, alcohol, drugs, moord en overspel zijn heel arbitrair en divers, omdat goed en kwaad niet van oorsprong onlosmakelijk verbonden zijn met deze zaken.

ontwikkelingen en behoeften. (4) Dit door mensen verzonnen “goed gedrag” heeft geen heiligheid of is niet bindend waardoor de eerst volgende autoriteiten of intelligentsia van die samenleving zich kunnen permitteren om een einde eraan te brengen of drastische aanpassingen daarin aan te brengen. Er is dus geen ontkomen aan het feit dat goed gedrag door de Schepper gedesigneerd moet zijn zodat het neutraal, intact en bindend blijft voor iedereen. Goed en kwaad worden door Allah ﷻ bepaald. Allah ﷻ is de schepper van alles, ongeacht het feit dat iets na geschapen te zijn vervolgens tot goed of kwaad wordt geclassificeerd door Allah ﷻ. Hiermee komt vast te staan dat Allah ﷻ ook de schepper is van alles wat vervolgens weer door Hem geclassificeerd wordt tot kwaad.² Dit is geen minpunt voor Allah ﷻ, want het is juist een volmaaktheid dat Allah ﷻ scheidt wat Hij ﷻ wil.

Een andere denkfout die wordt gemaakt is de bewering dat onrecht als kwaad is geclassificeerd en dus dat Allah ﷻ geen onrecht kan doen door bijvoorbeeld de weldoener te bestraffen of dat Hij ﷻ mensen beproeft met dingen die ze niet hadden verdiend. Als antwoord op deze denkfout zeggen wij dat iets alleen onrecht kan zijn als je iets doet met andermans eigendom zonder zijn toestemming. Dit is wat Allah ﷻ onder kwaad heeft gegroepeerd. Wat betreft Allah ﷻ zelf, Hij ﷻ is de eigenaar van Zijn schepping en doet met ze wat Hij ﷻ wil. Dit kan dus geen onrecht genoemd worden. De denkfout wordt gemaakt bij het vergelijken van Allah ﷻ met Zijn schepping. Bovendien noemt men iets onrecht op basis van zijn beperkte verstand en kennis, terwijl als hij het volledige plaatje zou hebben, dan zou hij dat geen onrecht noemen, maar juist terecht. Het probleem hier is dat men slechts de pixel waarneemt, terwijl Allah ﷻ met Zijn oneindige kennis het volledige plaatje ziet. Het is daarom niet aan de zwakke en onwetende mens om bepaalde beproevingen of natuurrampen onmiddellijk met kwaadheid of onrecht te bestempelen. Daarnaast is het van cruciaal belang om onder ogen te zien dat Allah ﷻ absolute macht heeft over alle dingen, omdat Hij ﷻ de schepper is. Hij ﷻ handelt in Zijn schepping zoals Hij ﷻ dat wenst. Dit kan geïllustreerd worden met het volgende concrete voorbeeld:

² Dit integendeel tot de sekte mu'tazila. De aanhangers van deze sekte wilden de Schepper zogenaamd transcendent achten van het scheppen van kwaadheid. Door denkfouten zijn ze uiteindelijk beland in een grote blunder waarbij ze beweren dat de mens de schepper is van zijn kwade handelingen. Deze bewering is een duidelijke blasfemie, want alleen Allah ﷻ is in staat iets te scheppen.

Een rijke man schenkt donaties aan verschillende hulporganisaties, maar deze donaties verschillen in omvang. Hij schenkt een heel hoog bedrag aan organisatie A, terwijl hij aan organisatie B een veel lager bedrag schenkt. Daarnaast zijn er talloze organisaties waar hij geen donaties aan heeft gegeven. Kan er nu iemand zijn die bezwaar uit tegen deze rijke man door hem te berispen over deze ongelijke verdeling? Neen, want het is zijn geld en hij gebruikt het zoals hij dat wenst.

Als je mens zijnde het bestaan van God niet erkent of als je niet doorhebt dat je de knecht en eigendom bent van de almachtige Schepper ﷻ, dan zal je het volgende principe dat geopenbaard is in de Koran uiteraard niet begrijpen: *“Hij kan niet ondervraagd worden over wat Hij doet, terwijl zij ondervraagd zullen worden.”*³ De eigenwijze misotheïst is een hoogmoedige betweter!

³ Koran, 21:23.